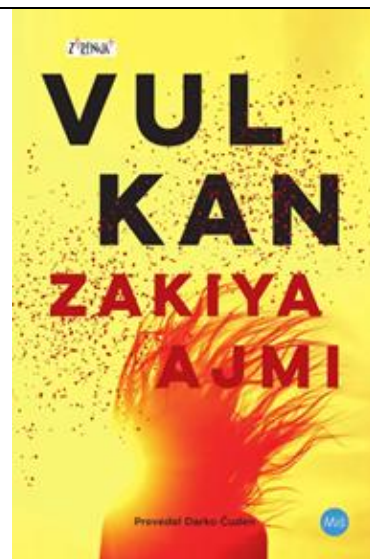

Frantz, Eva: **Za zidovi Malinjaka**. Prevod: Alexandra Natalie Zaleznik. (KUD Sodobnost International, 2025), 132 str.
| M – 3. stopnja
| dekleta | tuberkuloza | nevarnost | bolezni | bolnišnice | družina | duhovi | osamljenost | revščina | sanatoriji | skrivnosti | zdravljenje | zdravniki

Moeyaert, Bart: **Danes je vsem ime Sorry**. Prevedla Mateja Seliškar Kenda. (Morfemplus, 2025), 114 str.
| M – 3. stopnja
| dekleta | odraščanje | otroci s posebnimi potrebami | družina | bratje | identiteta | igralke | obiski | samohranilke | sestre | sprejetost | vedenje | televizijske nadaljevanke

Ajmi, Zakiya: **Vulkan**. Prev. Darko Čuden. (Miš založba, 2026), 140 str.
| M – 4. stopnja
| dekleta | odraščanje | nasilje v družini | družina | posttravmatska stresna motnja | prijateljstvo | psihologi | samohranilke | samozavest | varne hiše | varnost | zaljubljenost

Pred seboj imam tri problemske mladinske romane. Ker so vsi trije odlični, bi želela, da jih mlade bralke in mladi bralci spoznajo. Najbrž ne bodo vsi v skupini prebrali vseh romanov, ampak vsak roman po nekaj bralcev, ki jih prosim, da jih po branju predstavijo. Spodbujam jih k nazornim predstavitvam, pač takšnim, za katere menijo, da bodo privlačne in prepričljive vrstnikom.

Tako delam tudi zato, ker imam v knjižnici malo izvodov istega naslova. (Zdi se tudi, da imam še vedno malo primerjalne žilice iz časa svojega nekdanjega študija. 😊)

Spodbude za branje:

- Katero knjigo bi izbrali **po naslovnici** (že barve so zelo različne!) in naslovu?
- Romane za branje izbiramo **po bibliografskih podatkih**: Eva Franz je finska avtorica, Bart Moeyaert je belgijski avtor in Zakiya Ajmi je danska avtorica (najbrž delno arabskih korenin). Ali katero od avtoric ali morda avtorja že poznamo, smo že kaj njunega oz. njegovega prebrali?
- Romane so prevedli različni slovenski prevajalci: Alexandra Natalie Zaleznik, Mateja Seliškar Kenda in Darko Čuden. Ali prevajalec, kakovost prevoda, vpliva na našo odločitev, da bomo posegli po literarnem delu?
- Romani so izšli pri različnih slovenskih založbah: KUD Sodobnost International, Morfemplus in Miš založbi. Dva lani in eden že v letošnjem letu. (Gre torej za novosti!)
- Vsi trije romani so primerni za 3. triletje OŠ, dva tudi za srednješolce. Pri določanju bralnih stopenj itak vemo, da so okvirne; razumevanje besedil ni odvisno le od starosti bralcev, pač pa tudi od jezikovnih in bralnih zmožnosti, od bralnih in življenjskih izkušenj in najbrž še od česa. (Povejte, kaj menite, od česa še.)
- Morda boste mentorice branja in knjižničarke opozorile še kakšen bibliografski podatek ... morda pri urah KIZ.
- **Romane izbiramo po vsebinskih geslih**: Pri vseh romanih sta prvi gesli *dekleta* in *odraščanje*, kar pomeni, da so osrednje književne osebe dekleta in da je osrednja tema odraščanje, najbrž odraščanje teh deklet.
- **Za zidovi Malinjaka** je fantastična pripoved o bolezni, zdravljenju v sanatoriju in skrivnostih (zlorabah). **Danes je vsem ime Sorry** je problemski roman o mami samohranilki, najstnici, ki se močno zgleduje po TV nadaljevankah, in njenem mlajšem bratcu, ki je otrok s posebnimi potrebami. **Vulkan** je problemski roman o najstnici, ki je v družini doživela veliko nasilja, se z mamo samohranilko zatekla v varno hišo in še vedno trpi za posttravmatsko stresno motnjo.
- Moje gornje sklepanje po vsebinskih geslih, kaj obravnavajo romani, ne more skriti, da sem romane že prebrala. 😊
- **Preberite romane zdaj tudi vi.** 😊
- **Potem, ko ste romane prebrali**, slišali svoje predstavitve in se o marsičem pogovorili, **preglejte vsebinska gesla** pri vsaki knjigi in jih dopolnite. Tudi črtajte tiste, za katere menite, da niso ustrezna.

Prosim vas tudi, da pregledate **moje kratke predstavitve** (takšne sem objavila na FB) in jih komentirate (spremenite, izboljšate ... že kaj). Preoblikujte jih tako, da bodo privlačne za mlade bralce, vaše vrstnike. Morda bi jih skrajšali (npr. na 5 stavkov?), napisali kot oglas, reklamo, sporočilo na TikToku ... le en stavek za na zadnjo platnico?

Kaj bi izpustili? Kaj poudarili? Kaj bi napisali drugače, da bi bilo bolj po vaše?

Za zidovi Malinjaka: Fantastična pripoved, mešanica grozljivega in kritike; v razmislek in za pogovore. 12-letna Stina, revna deklica iz Helsinkov, ki je na priporočilo družinskega zdravnika prišla na zdravljenje tuberkuloze v prestižni sanatorij Malinjak nekje sredi gozdov z zdravilnim zrakom, pripoveduje, kako z vsakim dnem odkriva nove nenavadnosti in strašljive skrivnosti ustanove in zdravstvenega osebja ... Posebno ganljiva je povezanost dekličinih družinskih članov, presenetljiv je njen pogum, ki ga podpira prijateljstvo »angela« Rubena ... in da, seveda, Stina bere knjigo *Robinson Crusoe*, edino, ki jo ima. Na začetku Stina čaka, da bo umrla, toda po preizkušnji v sanatoriju je odločena, da bo živela sto let in pisala zgodbe, kot si je želela že v otroštvu, preden je zbolela. Mdr. gre za kritiko zdravnikov, ki na revnih bolnikih delajo poskuse (z različnimi zdravili in postopki, tudi s transplantacijo idr.), da bi lahko za veliko denarja zdravili bogate bolnike in tako postali slavni in obogateli. Poudarja tudi pomen raziskovalnega novinarstva.

Danes je vsem ime Sorry: Tenkočuten problemski roman, zaradi globine in subtilnosti pa nagovori tudi odrasle bralce. Najstnica Bianca v prvoosebni pripovedi razkriva družinske odnose: bratec Alan ima težko srčno okvaro, mama in očka sta ločena, očka ima novo partnerico in ne želi, da Bianca vsak vikend preživi z njima ... Bianca nikakor ne obvlada svojega življenja, nanjo pa močno vpliva tudi nadaljevanka, ki jo redno gleda. Toda pozor, nekoč s sinom, Alanovim sošolcem, pride na obisk mama, ki je glavna igralka iz te nadaljevanke!? V njeni prisotnosti in v vročem hrupnem poletnem popoldnevu se Bianci povsem zaplete realnost, vtisi iz nadaljevanke, njene želje in hrepenenja ... Bart Moeyaert piše zadržano, a zelo čustveno, z malo besedami ustvari močno vzdušje. Zgodba ne ponuja enostavnih odgovorov, temveč bralca spodbuja k razmisleku o tem, kako pomembno je, da smo slišani ...

Vulkan: Silovit, pretresljiv problemski roman, tudi za odrasle, predvsem vzgojitelje. Ana trpi za telesnimi in duševnimi posledicami ne-varne družine in varne hiše, obiskuje psihologa. Zaradi revščine je potisnjena na rob družbe in druženja z vrstniki. Spoprijeti se mora z novo šolo in novimi sošolci, spoprijatelji se s sošolko Čili in zbliža se s fantom Idrisom; nič ne gre brez težav. Redno ima stike tudi z očetom, ki pa jo kar naprej bega s svojim obnašanjem. Mama še vedno ni trdna, rešuje se z raznimi tečaji čuječnosti in ima novega partnerja. Anino odraščanje je naporno, polno vedno novih preizkušenj, včasih tudi nevarno ... Nikoli se ne počuti mirno in dobro, prav nasprotno, zdi se ji, da je kot vulkan. Tudi v šoli se ravno tedaj učijo o podnebnih spremembah, premikih tektonskih plošč in po napovedih naj bi svet potonil. Ana dolgo časa nosi v nahrbtniku kamen sreče, ki ga ji je podaril njen prijatelj v prejšnjem okolju, toda končno spozna, da se sreče ne da ujeti ... in se sooči s tem, da so

vulkani nevarni, toda prst pod njimi je najbolj rodovitna. Dobrodošla je spremna beseda dr. Mateje Hudoklin z naslovom »Ko v družini ni varnosti«.

- Morda pogrešate spremni besedo tudi pri romanu *Za zidovi Malinjaka* in *Danes je vsem ime Sorry*? Če vas vznemirjajo problemi, obravnavani v knjigah, vedno lahko za pomoč prosite strokovnjaka (šolsko svetovalko, socialno delavko idr.).

Naslednja vprašanja sem zastavila sama, a mi jih je chat zasukal malo po svoje. 😊

- Bi kaj svetovali dekletom v teh treh romanih? Morda tudi iz svojih izkušenj? Morda bi jim to napisali v pismu? Kaj bi jim zaželeli? Kaj bi si želeli, da bi jim kdo rekel prej?
- Kakšna se vam zdi vsaka teh knjig? Katera knjiga je najbolj kruta? Katera najbolj tolažilna? Katera najbolj jezna? Najbolj strašljiva, žalostna, vzpodbudna?
- Ali bi katera teh knjig razjezila starše ... in zakaj?
- Kaj ste si ob branju zapomnili, češ, to vam bo morda koristilo?
- Se vam zdijo problemski romani pomembni in koristni? Ali menite, da literatura lahko pomaga pri odraščanju, razumevanju problemov? Ali mladi potrebujejo takšne zgodbe? Ste se ob branju teh romanov spomnili še na kakšnega? Prijazno podelite naslove med seboj.

mag. Tilka Jamnik